

**COLLATIO-||NVM SACRARVM|| LIBRI VIII.|| Tilmanni
Bredenbachij S. Th. D.||**

Bredenbach, Tilmann

Coloniae Agrippinae, 1592

VD16 B 7378

3. De S. Paulino Nolana ciuitatis Episcopo, eiusque in captinos & pauperes admirabili liberalitate, qui cùm se pro aliis in feruitut[em] dedisset, cum multis aliis libertati restitutus est.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65002](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65002)

enim episcopo. Pontifice igitur accipiente lite-
ra, Philosophus recubuit: Episcopus in con-
spectu omnium eas perlegit, tenor autem scri-
pturæ, quam paulò ante ediderat ipse Philo-
sophus, huiuscemodi erat: Euagrius Philoso-
phus sanctissimo Episcopo Synesio in Domi-
no gaudere. Noluerim te pater ignorare, quòd
pecuniam omnem, quam tibi adhuc in corpo-
re viuens dedi, centuplicatam, sicut mihi pro-
miseras, recepi. Quamobrem nulla debiti ra-
tione mihi adstringeris. His auditis obstupue-
rant omnes qui adstabant. Ast cautio, episcopi
haud negligenti iussione reposita est. Quare &
amicis manifestum est, quid sacratissimi cor-
poris oblatio, quid oratio, quid eleemosynæ
nobis conferant: Procul dubio peruersitatis
plumbum conuertunt in argentum syncerita-
tis. Cautio illa, inquit Ioannes Moseus, manu
philosophi subscripta, seruatur usq; hodie, &
in sacratio sanctæ Cyrenensis Ecclesiæ custo-
ditur, & quicumque sacrarij custos ingreditur,
hæc illi cū cæteris vasis sacris assignatur custo-
dicenda cum omni diligentia, qui deinceps sue
tessori suo integram illam inuiolatamque re-
stituatur.

*D. Gregorius Magnus lib. 3. Dialogorum cap. 1. Aug.
lib. 1. ca. 10. de ciuitate Dei. De S. Paulino Nolano
cuiusdam Episcopo, eiusque in captiuos & pauperes
admirabili liberalitate, qui cum se pro alijs in serui-
tutem dedisset, cū multis alijs libertati restitutus est.*

C A P.

DVm ſcipientium VVandalorum tempo-
re fuiſſet Italia in Campaniæ partibus
depopulata, multique eſſent de hac terra in A-
fricanam regionem tranſducti, vir Dominus
Paulinus cuncta, quæ ad epiſcopatus ſuum ha-
bere poterat, captiuis indigentibusque ſer-
tus eſt. Cumque iam nihil omnino ſuper-
quod petentibus dari potuiſſet, quodam die
quædam vidua aduenit, quæ à Regis VVan-
dalorum genero filium ſuum in captiuorum
ſuiſſe ductum perhibuit, atque à viro Dei
ius pretiũ poſtulauit, ſi forte illius Domini
hoc dignaretur accipere, & hunc concedere
ad propria remeare. Sed vir Dei magno
quod petenti ſceminæ dare potuiſſet
rens, nihil apud ſe aliud niſi ſe inueniſſe
tisque ſceminæ reſpondit, dicens, Mulier, quæ
poſſim tibi dare non habeo, ſed me ipſum
le, me ſeruum iuris tui eſſe proſtere. Atque
filium tuum recipias, me vice illius in ſeruitu-
trade. Quod illa ex ore tanti viri audiens, in-
ſionem potius quàm compaſſionem credidit.
At ille, vt erat vir eloqueantiſſimus, & valde
exterioribus quoque ſtudijs eruditus, dili-
tanti ſceminæ citius perſuaſit vt audire crede-
ret, & pro receptione filij ſui in ſeruitium epi-
ſcopum tradere non dubitaret. Perrexerat
ergo vterque in Africam, procedente autem
regis genero, qui eius filium habebat, vidua

ageretur se obrulit, ac prius petiuit, vt ei filius
 conare debuisset. Quod cum vir barbarus ty-
 pho superbiae turgidus gaudio trāstorix pro-
 spuitatis inflatus, non solum facere, sed &
 audire despiceret, vidua subiunxit dicens: Ec-
 ce hominem hunc pro eo vicarium præbeo,
 & solummodo pietatem in me exhibens mi-
 hi filium meum vnicum redde. Cumque ille
 venusti vultus hominem conspexisset, quam
 autem nosset, inquisiuit. Cui vir Dei Pauli-
 nus respondit, dicens: Artem quidem ali-
 quam nescio, sed horum bene excolere scio.
 Quod vir gentilis valde libenter accepit, cum
 in nutriendis holeribus, quia peritus esset, au-
 dit. Suscepit itaque seruum, & roganti vi-
 duæ reddidit filium, quo accepto vidua ex A-
 fricana regione discessit. Paulinus verò exco-
 lendi horti suscepit curam. Cumque idem re-
 gū genere crebro ingrediretur hortum, suum-
 que hortulanum quædam requireret, & sa-
 pientem valde esse hominem videret, amicos
 cepit familiares deserere, & sapius cum suo
 hortulano colloqui, atque sermonibus eius
 delectari. Cui Paulinus quotidie ad mensam
 holera virentesque herbas deferre consueue-
 rat, & accepto pane ad curam horti remeare.
 Cumq; diutius hoc ageretur, quodam die do-
 mino suo secum secretius loquenti ait, Vide
 quid agas, & Vandolorum regnum qualiter
 suscipi debeat prouide, quia rex citius & sub
 omni

omni celeritate moriturus est. Quod ille
 diens, quia ab eodem rege præ cæteris dilige-
 batur, ei minimè tacuit, sed quod à suo horti-
 lano sapienti scilicet viro agnouisset, indica-
 uit. Quod dum rex audisset, respondit illi
 Ego vellem hunc, de quo loqueris, hominem
 videre. Cui gener eius venerabilis Paulinus
 poralis dominus respondit, dicens: Virum
 herbas mihi ad prandium deferre confusum
 Has itaque hunc ad mensam meam deponere
 facio, vt quis sit, qui mihi hoc locutus
 agnoscas. Factumque est, cum rex ad prandium
 discubuit, Paulinus ex suo opere holera qua
 que & virentia delaturus venit. Cùmque
 rex subito conspexisset, intremuit, atque
 eius domino sibi per filiam propinquo, et de-
 cretum quod prius absconderat indicauit, di-
 cens: Verum est quod audisti. Nam nocte
 in somno sedentes in tribunalibus conu-
 iudices vidi, inter quos iste & simul sedebat,
 flagellum, quod aliquando acceperam, eorum
 mihi iudicio tollebat. Sed percunctare qui-
 nam sit. Nam ego hunc tanti mei virum pe-
 pulatè, vt conspicitur esse, non suspicor. Tunc
 gener regis secretò Paulinum tulit, & quæ-
 nam esset, inquisiuit. Cui vir Dei respondit
 Seruus tuus sum, quem pro filio viduae vice-
 rium suscepisti. Cùmque ille instanter requi-
 reret, vt non quid esset, sed quid in sua pæna
 fuisset indicaret. Atque hoc ab eo facta inter-
 uione

one frequentis inquisitionis requireret, vir
 Deo constrictus magnisque coniurationibus
 non valens negare quid esset, episcopum
 fuisse restatus est, quod possessor eius au-
 tem valde pertimuit, atque humiliter obtu-
 licens: Pete quid vis, quatenus ad terram
 meam à me eum magno munere reuertaris. Cui
 Dominus Paulinus ait: Vnum est beneficiū
 quod impendere mihi potes, vt omnes ciuita-
 tes meae captiuos relaxes. Qui cuncti protinus
 in Africana religione requisiti, cum onustis
 frumento nauibus pro venerandi viri Paulini
 satisfactione in eius comitatu laxati sunt. Post
 non multos verò dies Vandalorum rex oc-
 cubuit, & flagellum quod ad suam perniciem
 dispensante Deo fidelium disciplina tenuerat,
 amisit. Sicque factum est, vt omnipotens Dei
 famulus Paulinus vera prædiceret, & qui se
 solum in seruitium tradiderat, cum multis à
 seruitio ad libertatem rediret. Illum videlicet
 imitatus, qui formam serui assumpsit, ne nos
 essemus serui peccati. Cuius sequens vestigia
 Paulinus ad tempus voluntariè seruus factus
 est solus, vt esset postmodū liber cum multis.
*D. Gregorij Magni homil. 36. in Euangelia. De
 Theophanio comite, misericordiae actibus dedito,
 eiusque felici & sancto transitu.*

CAP. IV.

Fuit in Centumcellensi vrbe Theophanius
 comes, vir misericordiae actibus deditus,
 bonis